

LAIŠKOJI

LIETUVA

LITUANIA

LIBRE

D.M.

Dr. VINCAS KUDIRKA

(1858-XII-31 — 1944-XII-31)

Gimimo proga

Jeigu audra ištikus verstų stulpą vieną
Iš tų, kurie prilaiko jūsų namo sieną,
Namai negrius — išbaimės jūs neišlakstykit,
Tik vieton ano stulpo tą pačią dieną
Tuoj kitą statykit.

Lietuva mano! Priešui ant tavęs juirtus
Privalai hidra tapti ta, kuriai nukirtus
Galvą tuoj kelios galvos vieton jos išdyksta
Išliksi, tik į hidrą gyvumo pavirtus,
Nors priešą nestyksi.

Mūsų Tautos himne giedame: «Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia». Tai gilios reikšmės pamoka, kuri turi daug įtakos į žmogaus asmeninį, visuomeninį ir tautų gyvenimą. Pažvelgę į savo pirmtakų pasišventimą ir energiją, įgauname iš naujo jėgų ir pairyčių.

Mūsų Tėvynės praeitis yra ypatingai garbinga. Kiekvieno lietuvių pareiga ją pažinti. Menkas patriotas, kuris nežino savo krašto praeities, Taigi šio žurnalo gerb. Redaktoriaus pakviestas ir ryžtus dalintis mintimis su Gerb. Skaitytojais.

Šią progą mesime žvilgsnį į istoriją bendrai, jos tikslą ir iš kur imame žinias apie Lietuvos praeitį.

Istorija, tai mokslas apie praeitį. Jos tiesioginis tikslas parodyti kaip žmonija gyveno seniau ir kaip priėjo iki dabartinės gyvenimo formos. Taigi yra drauge ir dabartinės mokslas iš krašto istorijos plėtojimosi galima šiek tiek atspėti ir jo ateitį. Taigi: praeitis, dabartis, ateitis...

Yra bendroji žmonijos istorija ir atskirų tautų istorijos. Bendroji žmonijos istorija turi tikslą atskleisti visos žmonijos praeitį. Gi tautų istorijos nusako apie atskirų tautų praeitį. Istorija padeda surasti savotiškąsias tautų ypatybes.

Lietuvos istorija turi tikslą nusaityti senąją Lietuvos praeitį ir padėti suprasti dabartį.

Tikrąją tautos praeitį susiekti nėra lengva. Istorijos mokslas tam tikslui naudojasi įvairiais šaltiniais. Patikimiausias šaltinis yra užsilikusiųje senoviniai raštai. Bet senovės lietuvių apseidavo be rašto. Tikrai paskiau, apie penkioliktąjį šimtmetį po Kristaus gimimo ir vėliau užtikiname lietuviškas kronikas, metraščius, įstatymus, valdiškas korespondencijas, seimų dienoraščius, derybų protokolus ir kitokių užrašus.

Medžiaginės kultūros palaikai. Yra užsilikę įvairūs senovės lietuvių vartoti daiktai, įrankiai, ginklai, pilys, pilikalniai, kapai ir t.t. Įvairios iškasenos (radiniai) rodo kaip seniau žmonės gyveno, gyinėsi nuo priešų ir t.t.

Dvasinės kultūros palaikai: kalba, papročiai, padavimai, dainos, pasakos, burta, prietarai padeda išpręsti praeities įvykius.

Kaip jau minėjome, iki penkioliktąjo šimtmečio savo rasytos tautos istorijos neturime. Pirmieji Lietuvos ist. pradėjo mokslininkai tyrinėti svetimtaučiai: rusai, lenkai ir vokiečiai, kiekvienai vis savais tikslais. Rusai stengėsi įrodyti kad Lietuva buvusi rusiška. Lenkai, kad ji buvusi lenkiška. O vokiečiai norėjo pateisinti lietuviškų žemių užgrobimą ir parodyti kad jie turi teisų net į didesnius plotus.

Vėsniais laikais ir lietuvių neapsileidžia. Šešioliktajame šimtetyje ir vėliau jau rašo net Lietuvos istorijas vysk. Merkelio globojamas Strikauskas, Jėzuitas Vijūkas Kojelavičius,

Simonas Daukantas, vysk. Motiejus Valančius ir kt.

SANTRAUKA: Mūsų garbė reikalauja pažinti savo krašto istoriją. Istorija yra labai įdomus mokslas. Žinias Lietuvos istorijai imsimė iš kaimyninių tautų, savo krašto papročių ir palaikų, ir, savo tautiečių rašytojų.

Sekančiame numeryje paliesime Lietuvos žemės paviršiaus susiformavimą ir tenai žmonių apsigyvenimą.

GROŽINĖ LITERATŪRA
DAINA · MUZIKA · TEATRAS
SKULPTŪRA · PAIŠYBA · t. t.

J. BALDAUSKAS

Darbo Dainos

Darbas ir žodis

Žymus vokiečių dainininkas Karolis Bücher savo garsioje knygoje «Darbas ir Ritmas» sako, jog dainų kilmės nėra darbe ieškoti. Kad dėl pačios «darbo» sąvokos nedvejotumėm, tas pats autorius kitą minėto veikalą vietoj paaiškina, jog darbu, esą, tik tokį veiksmą tegalima vadinti, kuriuo norime kokį nors ne jame pačiame glūdinti tikslą pasiekti; visi kitokie veiksmai, kurių tikslas juose pačiuose glūdi, nėra darbas. Tiesą, natūralūs turi daug su menu susijusių judėsių, kurie pirmu pažvelgimu visiškai neatrodo esą darbas, tačiau giliau panagrinėti—kaip paskui pamatysime—pasirodo turį didelių šaknių darbo vyksme.

Dainos susideda iš žodžių, be žodžių jos neįmanomos. Kai kurie kultūros istorikai tvirtina, jog buvęs melas, kada žmonės nekalbėję (Pabaiga bus sausio mėn. laidoje)

LAISVOJI LIETUVA

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año) I | Montevideo, Gruodis Diciembre 1944 | N.2

Mes pasisakom

Ižengiame į Naujuosius 1945 Metus. Dabar pats gyviausias spaudos platinimo metas. Visi laikraščiai ir žurnalai susirūpinę savo skaitytojų šeimos gausėimu. Visi ieško priemonių daugiau jų prie savęs pritraukti. Skelbiami įvairūs vajai, žadamos dovanos, ieškoma talikninkų, platintojų. Visai suprantamas ir pateisinamas šis leidyklų ir redakcijų rūpestis. Juk nuo laikraščio bei žurnalo tiražo, kitaip sakant, materialų jo išteklių, priklauso ir leidinio gerėjimas, tobulėjimas, visa jo ateitis. Nuo skaitytojų auditorijos didumo priklauso ir visuomeniškoji bei kultūrinė laikraščio bei žurnalo vertė.

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija, išleidžia žurnalą LAISVOJI LIETUVA, neatlaidžiai siekia to, kad draugija ir žurnalas nestų nauda ne kuriai nors politinei grupei, bet vaidintų kuo didesni vaidmenį visos mūsų tautos progresui, kuris nėra įmanomas be normalaus tautai gyvenimo sąlygų—nepriklausomybės ir laisvės.

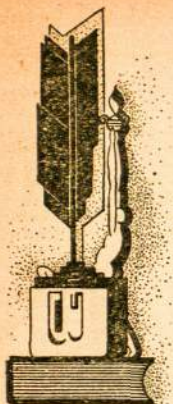
Turėdami tą galvoje gerbiamieji skaitytojai supranta, kodėl LAISVOJI LIETUVA, kad kuo daugiausia patarnauti mūsų tautos progresui, visu ryžtingumu stengiasi prisidėti prie nuritimo ant mūsų tautos progreso ir laimės kelio gulintio visokerfopai kenksmingo akmens—okupacijos, nežiurint, kas tie okupantai bebūtų: naciai, bolševikai, lenkai ar kas kiti.

Kiekvienas nuoširdus skaitytojas lengvai mato, kad LAISVOSIOS LIETUVOS veidas aiškūs—be kaitės. LAISVOJI LIETUVA nepropaguoja jokios politinės ideologijos; jei darytų atvirkesčiai, tai skaldytų kovojančių už Lietuvos Nepriklausomybę lietuvių pastangas. LAISVOSIOS LIETUVOS bendradarbiais, skaitytojais ir remėjais yra lietuvūs katalikai ir socialistai ir liaudininkai. Ir tas mus nei kiek nepažemina, o atvirkesčiai, parodo mūsų kultūringumą. Kultūringos lietuvių tautos žmonės yra neapsakomai didelių reikalų, kurie visoms srovėms yra vienodai bendri, ir kaip tokie tik bendromis jėgomis jie yra pasiekiami.

Kelias, kuriuo LAISVOJI LIETUVA eina prie tų Lietuvos Nepriklausomybei ir laisvei išteklių srovių bendradarbiavimo, yra TOLERANCIJA IR MEILĖ LIETUVAI. Tas kelias kartu yra ir humanizmo, žmoniškumo kelias. Eidami tuo keliu mes lietuviui priešime prie didelio dalyko—prie žmogaus išaukstinimo, kuris brutaliskų jėgų norimas suniekinti iki mašinos žrūbelio, iki partijos vergelio, iki tokio sumedžiagino. Kur nieko nereiškia žmogaus siela, širdis, meilė, geradarystė, troškimas, laisvė ir teisė tikėti, bet VISKĄ REISKIA PILVAS, tas pilvas kurį turi ir kiaulė ir arklys ir kiekvienas kitas gyvulys, nemokąs griežti smulku, nei skambinti pianu, nei turįs bet kokių įsitikinimų bei garbės jausmo, neskaitąs knygų nei laikraščių, nestatąs bažnyčių nei mokyklų, neturis organizacijos nei valstybės, o tik tai turįs baimės instinktą—šeimininką, kuris savo gyvulėlių turi teisę parduoti, dovanuoti, apmušti, net ir skūrą jam nulupti.

Tolerancijos ir meilė Lietuvai keliais eidama mūsų tauta tikrai išvengs to, ko neišvengė Rusija, Ispanija, Meksika ir kitos tautos, kur kritiškais tautai momentais skirtingos tų tautų visuomeniškos srovės vietoj kooperuoti ir vieną kitą toleruoti—vieną kitą žudė.

Tikėdama, kad mūsų tauta niekad nėra buvusi ir nebus savižudžių tauta, LAISVOJI LIETUVA nuoširdžiai sveikina savo didžią gerbiamus bendradarbius, remėjus, skaitytojus—visus Lietuvos Laisvės Kovotojus—su Naujais 1945 Metais, linkėdama visokeriopo išvermės ir asmeninės laimės.

BOLETIN
LITUANIA LIBRE
EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobado y reconocido por
la Ley del Gobierno Superior de la
Nación, con la Personería Jurídica
en el año 1941

Organo oficial y propiedad
intelectual de la misma, Impreso en la
IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración e Imprenta
Río de Janeiro 4001 - CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS,
Berna 2347 - CERRO

Administrador:
JOSE BABILIUS

Leidžia

Urugvajaus Lietuvių
Kultūros Draugija.

Metinė prenumeratos
kaina:

Urugvajuje \$ 1.50 U.
Argentinoje \$ 3.00 A.
Amerikos V. 1 dol.

Perlaidas siūsti žurnalo
administratoriaus
vardu; raštus - Redakcijos:

LITUANIA LIBRE
Río de Janeiro 4001,
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

Mes juos matom

"Jie nedainuoja -- Jie verkia" ...

Išpūdingoje knygoje "Kaip jie mus sušaudė" pulkininkas J. Peitraitis, tarp kitko, aprašo įdomius vieno raudonosios armijos politinio komisaro pasisakymus Kauno kalėjime. Apie tą politruką autorius rašo:

"Viena naktį į mūsų kamara įvedė rusų raudonarmietį. Jis pasisakė esąs Skvorcovas, vieno artilerijos pulko, kuris stovi Sanktuoze, puskarininkas "politrukas". Suimtas esąs "ni za čto, ni pro čto", kad kažin koks jo draugas neteislingai jį įskundęs. Dabar esą labai daug politrukų ir komandirų suimtinėjama.

Pradžioj jis buvo labai nusiminęs ir nežinojo, su kuo ką kalbėti. Po poros dienų, pamatęs, kad čia į jį niekas neskersaktuoja, prijunko ir pradėjo kalbėti. Pradžioj dar jis bandė ginti komunistinę santvarką ir kolchozus, bet kai Vladas taip smarkiai ir drąsiai, gyvais pavyzdžiais, ėmė jam įrodinėti tos santvarkos kvailumą ir žalingumą, jis ne tik jos daugiau nebegynė, bet dar ir pats pritarinėjo. Vieną sykį, kai jau visiškai buvo su mumis susidraugavęs, labai susijaudinęs, kniūpsčias atsigulė ant grindų ir, alkūnėmis galva parėmus, staiga prabilo į mus:

—Ei, draugai, duokit man popirosą surūkyti! Matau, kad jūs esate geri draugai ir tikri žmonės — jūs manęs neišduosite. atvirai aš jums pasakysiu, kas pas mus, Rusijoje, darosi. Jau daugiau kaip dvidešimt metų mes nieko kito nematom, kaip tik baisų skurdą, badą, terorą ir kalėjimus. Ar ateis kada tam galas — mes nežinome ir nebetikime, jau pripratome prie to. — Tai pasakęs, Skvorcovas nutilo, apsiašarojo. Mes irgi tylėjome, nes matėme, kad jis iš širdies kalba. Kiek patylėjęs, jis toliau tęsė:

—Man dvidešimt penkeri metai. dar gerai atsimeu, kaip mano tėvai gyveno. Aš esu liaudies mokytojas, mano žmona fabrike dirba. Neįstengiamame tiek užsidirbti, kad nebūtume alkani: gerai dar, kad vaikų neturime. Nepatikėsite manim, kad mes drabužius dėvime dar tuos pačius, persidami ir lopydami, kuriuos mūsų tėvai turėjo prieš revoliuciją; nauji išgyti neįmanoma. Aš, liaudies mokytoju būdamas, labai gerai matau, kaip mūsų žmonės gyvena ir tyliai verkia, nes garsiai verkti mes neturime teisės, o per tiek laiko jau ir ašaras išdžiūvo...

Mes negalime ne tik kalbėti, bet ir mąstyti ką nors, nes gepistų (GPU, čekistų) gaujų visur pilna, nuo jų akies ir ausies nepasislėpsi. Mes vienas kito bijome, vienas kitą persekiojame, nes pas mus taip sutvarkyta, kad

kiekvienas komunistas ar komjaunuolis "dėl idėjos" turi būti šnipas, ką nors nugardejęs ar pajutęs tuojau turi pranešti politinei policijai, nes jei jis to nepadarė, jis būtų nušautas pagal baudž. kod. 59 str. (už valstybės išdavimą).

Skvorcovas nutilo, jo akys ašarų pilnos. Mes irgi tylimę.

—Ei, draugai, dainuokime. Rusas negali verkti, neturi teisės nusiskųsti. Tik daina yra rusų skundas, rusų ašaros. Girdite jūs: raudonarmiečiai, gatve eidami dainuoja. Jie nedainuoja — jie verkia. Ir mes dainuokim:

"To ne veter vietku klonet"... užtraukė Skvorcovas gan melodingu tenoru.

Mes jam pritarėm.

—Nedainuokit! Kas jums leido dainuoti? — suktuko prižiūrėtojas per langelį. Turėjome nutili.

Po to Skvorcovą mes labai pamilome, kaip gerą draugą mūsų kameroje, nes jis buvo švelnios ir jautrios širdies žmogus. Niekad negirdėjom, kad jis nusikeiktų bei sublevizgotų; matyti, jis buvo gerų tėvų ir iš mažens gerai išaukietas. Jis man sakėsi, kad jo tėvas prieš D.karą buvęs aukštasis tarnautojas. Skvorcovas savo tėvus labai mylėjęs. Iš pasikalbėjimų su juo supratau, kad yra geras pedagogas ir myli savo darbą. Dabar tik nuo to darbo pašauktas į kariuomenę, baigęs politinių vadovų kursų ir paskirtas jaunesniuoju politruku artilerijoje. Jo tėviskė už Maskvos, buvusioj Vladimiro gubernijoje. Mes dabar su juo visiškai atvirai kalbame apie karą ir politiką.

Leniną ir Molotovą, jisai sako, rusai dar šiek tiek gerbia, bet Stalino su visa jo enkadavistų gauja baisiausiai neapkenčia. Tik visa nelaimė ta, kad rusai nebūturį joklo supratimo, kaip žmonės pasaulyje gyvena, nes jems per tiek metų taip įkalta į galva, būk kapitalistinėse Valstybėse darbo žmonės kenčią neapsakomą skurdą.

—Mes, raudonosios armijos kariniai, kol nebuvome matę jūsų krašto, kaip jūs gyvenate, ištikrųjų manėme, kad taip ir yra, kaip mums sakė. Bet čia pabuvę įsitikinome, kad mums perdėm melavo, melavo ir dar tenai tebemučiuoja. Nors čia mūsų kariai uždaryti ir nuo žmonių izoliuoti, kaip kaliniai, bet vis tiek kai ką mas gauname pamatyti ir suprantame, koks yra tarp jūsų ir mūsų žmonių skirtumas..."

Užsiprenumeruokite Chicagos liet. dienraštį

NAUJIENOS

16 pezu Urugvajaus metams.

1739 South Halsted Street, CHICAGO, ILL.

URUGUVAJUS LIETUVŲ KULTŪROS DRAUGIJOS VEIKIMAS

Kiekviena organizacija stengiasi suburti kiek galima didesnę žmonių skaičių. Tai savaime suprantamas ir organizacijai būtinas reiškinys. Juo galingesnė toji pajėga, juo lengviau užsibrėžtu tikslų siekti. Iš antros pusės, klebybinis organizacijos augimas dažnai parodo jos veikimo tinkamumą gyvenamajam laikui ir organizuojamosios visuomenės laisvą.

Tačiau, sąmoningai vado-
vaujama organizacija ne-
pasitenkina tik narių
skaičiumi. Ji stengiasi
būgti nariams tik tam,
kad apimtį kuo didesnius
visuomeniškus siekimus
Menka toji organizacija
ir menki jos nariai, kurie
įstojo į organizaciją tik
dėl figūravimo narių są-
rašuose. Tokios organi-
zacijos gyvenimas bus
merdėjantis, jos itaka visuomenėje bus maža.

Nuolat tobulėdama ir savo narius aktyvin-
dama, jų visuomeniškai tautinį susipratimą
ugdyma, Uruguvajaus Lietuvių Kultūros Draugija
stengiasi nepamiršti ir savo narių skaičiaus
didinimo. Tačiau tie lietuviai bei lietuvaitės,
kurie jau veikia kartu su kultūriečiais,
dar nesurado Uruguvajaus Lietuvių jaunimo
didžiulios. Daug dar yra visai neorganizuoto
jaunimo, dalis jo dar tebesisukinėja apie tuos,
kurių sukčiai bei užsimojimai mūsų tautai yra
net išdaviški, tarnaujanti svetimų, Lietuvai
priešingų, valstybių interesams.

Uruguvajaus Lietuvių Kultūros Draugija ir
jos leidžiamas žurnalas LAISVOJI LIETUVA
ne vien šūkiais, bet su lietuviška dvasia įėjo
į gyvenimą. Tačiau, jei taip, tai kodėl daug
lietuvių jaunimo iki šiol paliko nuošaliai nuo
bet kokio visuomeniško lietuvių veikimo?

Tai ne paties jaunimo kaltė. Tai kaltė jų
tautiečių, kurie stengiasi jaunimą atkalbinėti,
kad tuomi patenkinus savo kapryzus, dažnai
žalingus pačiam jaunimui ir visai mūsų tau-
tai. Tokiems žmonėms labiau rūpi asmeniškios,
tuščios, ambicijos patenkinimas, negu lietuvių
jaunuomenės organizavimas ir jos patriotiškas
auklėjimas. Metodai, kuriuos jie vartoja lietu-
vių jaunumenės atkalbinėjimui nuo bendro
veikimo su kultūriečiais, dažnai yra be pa-
grindo, be jokios visuomeniškos orientacijos,
be tautinio sąmojaus ir net be humanistinio
jausmo. Tadėl mūsų jaunumenė nuolat tolsta
nuo teigiamo lietuviško veikimo Lietuvai,
kaipo tautai ir valstybei.

5

Siandien pat reikėtų pastebėti savo klaidas,
žalingas tautai. Ne atkalbinėti reikėtų, o para-
ginti jaunumenę stoti nariams ir Uruguvajaus
Lietuvių Kultūros Draugijai. Taip darant bus
atrastas tas tikrasis kelias, kuriuo eidami mū-
sų jaunėji galės išlavinti savo dvasines jėgas
ir būti naudingais savo garbingos tau-
tos sūnumis ir dūkromis. Tik šitais keliais
galėtų tapti gražios ateities kūrinėjais Lietuvai.

Kultūriečiai kantiūs. Jie stengiasi pakelti
visus neteisningus jiems užmetimus. Jie veikia
dėl savo mylimos Lietuvos nuosirdžiai, be jo-
kios sau asmeniškos naudos, veikia tiek kiek
jų jėgos neša. Todėl tenka tik apgalvintai
tuos pavydu pagrįstus užmetinėjimus, sukė-
liančius tik nusistebėjimą žmonėms, kurie
lietuvio patrioto pareigas atlieka atvirksčiai,
lyg visai nejaustų tikrosios sąmoningo lietu-
vio prievolės šiame taip kritiškaime mūsų
tautos momente.

Lietuvos, kaipo valstybės ir kaipo tautos,
egzistavimas, dabartinis metu griežtai reika-
lauja veikimo ne ideologiniu, bet veikimo
dėl tautinio ir valstybinio mūsų tautos egzis-
tavimo.

KULTŪRINGĄ POPIETĮ PRISIMINUS

Kam teko dalyvauti Uruguvajaus Lietuvių
Kultūros Draugijos surengtame popietyje,
įvykusiame lapkričio 26 d. 5 m., tas matė
kaip gražiai jame pasirodė mūsų jaunumenė.
Tegul ir buvo trūkmy, bet didesni bei ma-
žesni trūkimai pasitaiko ir pasaulinio mato
artistams. Nepadaro jokių klaidų tik tie, ku-
rie nieko nedaro.

Kaip dainuoja panelė Onytė Mackutė, bu-
vat jau matęs ankstybesniuose lietuvių ir
kitataučių parengimuose. Žinojau, kad Onytė
dainos meno srityje konkurentė, lietuvių tarpe
kol kas nėra. Iš lietuvių tarpo yra Onytė
lygių balsų, bet nėra kitos lietuviškos Uruga-
juje kuri turėtų tiek mokyklos kiek Onytė turi.
Visos kitos lietuviškos dainininkės neturi da-
navimo mokyklos, o jei kuri ir turi šiek tiek,
tai tik tiek kiek gali turėti savamokslis daini-
ninkas. Savamokslis dainininkas beveik visu-
met daro klaidas gaidose, nemoka deponuoti
plančiuose oro, negali išreikšti dainuodamas
meninės greičios, trūksta jam artistiškuo, to
bohemiško nusiteikimo.

Man buvo labai įdomu išgirsti mūsų dai-
nininkus kurių dainavimo dar nebuvau matęs.
Tai panelė Albytė Graigaitė ir Vytautas Do-
relis. Jei Vytautas jau turi mokyklą, tai Al-
bytė dar mažiau negu Vytautas, kuris pasku-
bomis paruošė ją dainuoti. Albytė turi gerą
balsą. Davus jai gerą mokyklą, Albytė, gali-
mas daiktas, pasirodytų taip, jog vargu apie
tai daugelis ar pagalvoja. Per mažas savęs
vertinimas, per sunkios ekonomiškos gyven-
imo sąlygos sužlugdo talentus. Baugu, kad ir
su Albytės gražiu balsu taip neatstiktų.

P-IE ONYTE MOCKUTĖ,
solo dainavusi kultūriečių popietyje 26. XI. 44

BIRUTĖLĖ ŠLEIVYTĖ,
gražiai deklamavusi eilėraščius
kultūriečių popietyje kartu su
Feliksu Grigiuku (ne Grigu).

P-IE ALBYTĖ GRIGAITĖ,
dainavusi kultūriečių popietyje
je solo ir duete su gerb. Vytautu
Doreliu.

EDVARDAS GRĖBLIŪNAS
LAISVOSIOS LIETUVOS
spaustuvėje renka raides, todėl jis atsakingas už klaidas, kuomet jos jam ištrūksta...

KULTŪRINGŲ POPIETŲ PRISIMINUS

(Atkelta nuo 21-mo puslapio)
Vytautas Dorelis taipgi turi turtingą balsą. Nors jis "kietokas", bet negalima pasakyti, kad jis nebūtų malonus. Nuolatinis studijavimas padarys jį dar malonesniu, artistiškesniu. Nuolatinės studijos ne tik patį dainavimą, bet ir patį dainininką subohemins, be ko nėra imanomas joks menas.

Kiek galėčiau žiūrėti į V. Dorelio menines ypatybes, tai ar tik nebus jam labiausia būdinga kompozicija. Tantai rodo jame esantį atsargumą, palinkimas apskaičiuoti, harmonizuoti.

Tiek apie dainininkus ir dainininkes.

Dabar pravertu šis bei tas apie muzikus, kurie savo akompanimentu dalyvavo programoje kartu su dainininkais. Jų tarpe buvo ir vienas kita tautis, tai Sr. Ricardo Mundillan, kuris jau ne vieną kartą dalyvauja lietuvių parengimuose. Tasai įtalų tautybės nuosirdus lietuvių draugas yra rimtai pasiruošęs smuikininkas, jis iš kultūriečių popiečio išsiskubino į SODRE teatrą, kur turėjo koncertuoti minėto teatro orkestre. Jis akompanavo Onytę Mockutę. Akompanavo puikiai.

Albytę Grigaitę ir Vytautą Dorelį, tiek solo kaip ir duete, akompanavo Kazys Vilkas ir A. Dorelis, Vytauto brolis. Vienas smuike, o antras bala-laika lietuviškas daineles akompanavo neblogai.

Eilių deklamatoriais buvo Birutė Šleivyte ir Grigiukas. Deklamavo gerai, jų deklamacijos, lygiai kaip ir dainos publiškai labai patiko, ką liūdija ovacijomis išreikštas pasigerėjimas.

Programai pasibaigus, atsirado mūsų tarpe ir gerb. tautietis Napoleonas Budreika su savo akordionu. Kadangi publika buvo vien lietuvių, tai ji vos pamėčiusi N. Budreiką, šaukte šaukė: Napoleonai, polkute!... Napoleonai, valse!...

Gerb. VYTAUTAS DORELIS
dainavęs kultūriečių popietyje
solo ir duete su p-ile. Albyte
Grigaitė.

Na, o Napoleonas? Napoleonas, žinoma, negi sakys kad ne, juk visi tautiečiai, visi beveik draugai. Nieko nelaukdamas, sėdosi Napoleonas su savo akordionu, o šalia jo ir gerb. K. Vilkas su smuiku. Pagriežus polkute, publika prašė valse; pagriežus tą, prašė kitą ir tt. Budreikos ir Vilko muzika buvo transliuojama per garsiakalbį, o tas dar labiau didino publikos entuziazmą.

DIDELIS DĖKU

Visiems gerbiamiems dainininkams, muzikams ir eilių deklamatoriams, už malonėimą dalyvauti programai, publiškai, už malonėimą atsilankyti į popietį, širdingai dėkoja:

U.L.K.D.-jos Valdyba.

Brazilijos Kolonizacija

Susidėjusi su demokratijomis, Brazilija dideliais šuoliais žengia pirmyn. 1943 m. vasario mėnesis įneša daug naujo žemės ūkio srities naudojime. Šiame straipsnyje kalbėsiu apie tai, kuri Brazilijos sritis yra tinkamiausia mūsų tautos žmonėms apsigyventi.

Šį klausimą sau stato ne vienas emigruojantis pirmo ne-gu pirkti laivakortę, nes nuo to priklauso kuriame uoste išlipti. Nemažai šį klausimą nagrinėja spaudoj ir paskaitose tuo užinteresuoti asmenys, kurie daugumoj prieina išvadą, kad lietuviais kaipo šaltesnio krašto gyventojams esa geriausia kurtis Brazilijos pietuose ar net Argentinos Patagonijoje. Išimtį sudaro tik prof. Pakštas radęs tinkama liet. kolon. Angorą ir rašyt. M. Šalčius — Bolivija.

Pats lietuvių pasisėjimas visuose pasaulio kamuose aiškiai rodo, kad visos zonos tinka labiau ar mažiau lietuviams apsigyventi, išskyrus tropikų ir pusiaujo žemumas svarbiausia dėl vietos ligų.

Lietuvoj tarp svarstūčių, kur lietuvių kolonizuoti, yra plačiai paplitusi tam tikra trofifikofobija, t. y. liguista baimė šiltų kraštų "karščių", ir kaip gyvenimas rodo ji labai plinta tarp asmenų arba šiltuose kraštuose visai nebuvisių arba tik juos pervažavusių. Gi svarbiausias motyvas tas, kad: "lietuvių šalto krašto gyventojai" (palyg. Lietuva ž. u. kraštas, ūkininkas valstybės pagrindas"...). Bet kas idomiausia, kad tie kolonizatoriai Kaune, labiau bijo (o gal ir jaučia) Brazilijos "karščius", negu Brazilijos lietuvių, kurie didžiule savo dauguma gyvena tropikuose (S. Pauly), o dalis jų net žemumose (Rio de Janeiro, Santos) ir nesigirdi tarp jų tiek kalbų apie "karščius", kaip Kaune (pirm rusiškosios ir nacių okupacijos). La-

bai tenka abejoti, ar Pietų Brazilijoje gyvena bent 10% visų šio krašto lietuvių, o jų tarpe vargu ar bus 10% bėgliu nuo "karščio". Žodžių, dar abejotina, ar 1% dėl karščio pasitraukė į pietus. Betgi nėra nė mažiausios abejonės, kad Brazilijos tropikų žemumose t. y. šilčiausiose vietose rasim virš 2% Brazilijos lietuvių. Ir ten jie gyvena organizuoti, pasitūrinčiai; perkasi sklypus, statosi namus, kas reikią, kad nemano nuo "karščių" bėgti. Be to, ir lietuvių ūkininkų skaičius ar tik nebus dar žymiai didesnis Brazilijos tropikuose, negu pietuose, nors pietuose ir žemė vietomis geresnė ir pigesnė ir ten nuvykimas iš S. Paulo kainuoja vos apie 100 milereisų ar net pigiau. Atvirkščiai, dabar čia pastebimas tam tikras "kelias atgal" tiek tarp lietuvių, tiek tarp kitų tautybių kolonistų, kurie gausiai keliai iš Rio Grande do Sul į S-ta Catarina ar net Parana estadus, t. y. į šaltesnes vietas. Taip dažnyt-kaimy Caxambu teko sutikti karavaną lenkų vežimų — vykstančių iš Rio Grande d. Sud, į Parana (prie Ignassu upės). Išsikalbėjus paaiškėjo, kad ir jiems šalnos įkyrėjo.

S-ta Catarinos vakaruose neteko sutikti žmogaus, kuris lauktų žiemos. Vasara čia visų taip pat laukiama, kaip ir Lietuvoj. Gi čia vieta gal žema (vidut. apie 250 m.) ir veik kontinento vidury, kur saulė itin nepagaili spindulių. Aišku padieniniui darbininkui dažna šilima įkyri, nes tenka dirbti bent kurio laikų. Deja, čia tas bernauja, kas nenori savistovaus gyvenimo sukurti. O tai jau jo reikalas.

Tiksliai nustatyti tą ar kitą vietą kaip tinkamiausia lietuvių kolonizacijai nėra įmanoma, nes vienas mėgsta šiltesnį klimatą, kitas visai šaltą, bet gyvenimas parodė, kad

dauguma lietuvių lengvai prisitaiko prie naujo klimato ir gyvenimo sąlygų ir nuo jų nebėga.

Jei kalbėti apie karštį, tai savistoviam žmogui Brazilijoje jo nėra. Yra tik šilima ir ji nėra tokia baisi, kočia ją Lietuvoj vaizduojamąsi.

Bendrai sakant, kolonizatoriams būtų tiksliu ne knygoje ar žemėlapiuose ieškoti vietos lietuviams kolonizuoti, bet aplankyti įvairių vietų lietuvių kolonistus, išgirsti iš jų apie tas vietas nuomonių ir tik padarius bendrą išvadą, ieškoti žemėlapy "pažadėtosios žemės". Paprastus kelionės net ir žymių autoritetų to klausimui neiširs.

Savistoviam žmogui, ypač ūkininkui labiausiai tinka šiltesios subtropikų vietos netoli didelių upių apie 200 m. nuo jūros lygio. Tokiose vietose ir žemė yra geriausia. Tą pat galima pasakyti apie tropikų aukštumas neviršijančius 500-700 m nuo jūros lygio. Tokiose vietose nei šalnos, nei tropiškios ligos ne viešpatauja ir daugiausia žemė yra gera (grios). Didelės tropikų aukštumos virš 1,000 m. nuo jūros lygio būna daugiausia stepės su visais subtropikų blogumais, gi saulė ir čia ta pati. Į kurį Brazilijos kampą nesikraustyti nuo kalnų, — visvien nepabėgsi, nes pietuose vasarą kęsti tokią pat kaitrą kaip tropikuose, o žiemą kalensį dantis ir nei nuostolius nuo šalno. Mažiausiai, tinka numo tropikų žemumos, ne tiek dėl "karščių", kiek dėl tropiškų ligų, bet tai dar nesako, kad ten negalima gyventi, ypač pajūriais, kur europiečių ir dabar pilna.

Kaip išvadą galima pasakyti, kad išieviui ne tiek svarbu, kur kokia temperatūra, kiek tai, kur lengviau pinigų uždirbti ir žmoniškesnį gyvenimą sukurti. N-nos

LIETUVOJ VERDA MIRTI- NA KOVA

Žmonės ginasi nuo nacių ir
bolševikų

"Kol Amerika jus išlaisvins,
mes išnaikinsim jus Ameri-
kos ginklais," sako Sta-
lino bernai

Amerikos Lietuvių Informa-
cijų Centras New Yorke ga-
vo iš Švedijos dar vieną ra-
diogramą apie vėliausius įvy-
kius Lietuvoje. Ji praneša
štai ką:

"NKVD teroras Lietuvoje
išaukė pasipriešinimą. Visur
organizuojasi laisvės kovoto-
jų būriai po Apsigyrimo Kom-
iteto vadovybe.

"Šis Komitetas vadovauja
taipgi ir politinei veiklai, pa-
vaduodamas išvalkytajį Vy-
riausį Išlaisvinimo Komitetą.

"Apsigyrimo Komitetas
paskelbė kovą vokiečiams ir
NKVD (bolševikų žvalgybai),
bet ne prieš reguliarią Sovietų
armiją. Būriai trūkdo žmonių
deportavimą, nuisto ir gy-
vulių rekvizicijas.

"Kugsejo mėnesys priešai
buvo nugalėti Šiauliu, Panevė-
žio, Ukmergės, Platių ir
Durbėnų apylinkėse. Paimta
daug ginklų.

"Pabėgėliai praneša, kad
liepos ir rugpjūčio laikotarpį
žudydami Lietuvos patriotus
Vilniuje, Utenoje, Alvute ir
Ukmergėje, bolševikų žvalgy-
bininkai girdėsi Amerikos gin-
klais. Girdi:

"Kol Amerika ateis atsteigti
jums nepriklausomą Lietuvą,
mes Amerikos ginklais išnai-
kinsime visus separatistus,
kurie nenori būt po Sovietais."

"Vėliau sovietininkai taip
pat grąšino Lietuvos patrio-
tams Kaune, Kėdainiuose ir
Marijampolėje.

"Pranešama, kad Kairėdo-
ryse bolševikai nužudė vys-
kupą Matulionį. Kunigai pa-
silekė Lietuvoje, nes toks yra
Vatikano įsakymas.

"Iš Plechavičiaus kareivių,
kuriuos naciai buvo nusiuntę
Suomijon, 108 vyrų pabėgo
Švedijon.

"Patvirtinta žinia, kad Kau-
ne vokiečiai susprogdė Vy-
tauto Muziejų, Priskėlimo
Bažnyčią, Universitetą, Klini-
kas, Lietuvos Banką, Žemės
Banką, Prekybos Rumus ir
Piencentrą."

Cia tenka pastebėti, kad
Lietuvos patriotai elgiasi tai-
syklingai. Reguliarei rusų ar-
mijai, kuri kovoja su vokie-
čiais, jie nesipriešina. Jie gi-
nasi tik nuo bolševikų žval-
gybos, nuo politinės galvažu-
džių gaujos.

Keikta dar pridurti, kad ži-
nia apie vyskupą Matulionio
nužudymą kol kas nėra pat-
virtinta. Todėl kol kas ją
lenkia imti tikslai kaipo gandą.

Pagalima reikia pranešti,
kad šiomis dienomis Washing-
tone lankėsi Amerikos Lie-
tuvų Tarybos delegacija kar-
tu su kitais Pabaltčio tautų
atstovais. Ji buvo maloniai
Valstybės Departamente pri-
imta ir išklausyta. Delegaci-
ja įteikė tam departamentui
rašą su nurodymais, koki
baisų terorą prieš Pabaltčio
žmones varo vokiečių gešta-
piningai ir rusų čekistai. Wa-
shingtono valdininkai užtikri-
no delegaciją, kad Amerikos
vyriausybė uoliai seka įvy-
kius Pabaltčio valstybėse ir
savo nusistatymo dėl tų val-
tybių nėra pakeitusi. Reiskia,
ji stoja už nepriklausomybę.

LIETUVOS POŽEMIO FRANEŠIMAS

(Atkelta nuo 23 šio puslapio)
Kio šaukimo lapelio negavo
buvo čia pat sušaudyti. Kul-
kosvaidžiais ir rankinėmis
bombomis buvo žudomi Lietu-
viai Vilniuje ir Utenoje. So-
vietų pareigūnai grąšina išžu-
dyti visus kas tik nenusi-
lė Maskvos sauvalei. Tą pik-
to keršto darbą jie imasi at-
likti užbėgimui už akių Lie-
tuvos Nepriklausomybės at-
statymui.

Kaltinimo komisijos pristei-
gotos visuose užkampiuose.
Tūkstančiai Lietuvių miestie-
čių ir kaimiečių netekę laisvės
ir turto, vien gelbėdami savo
gyvybę apleidžia savo amžiais

gyventas sodybas ir bėga ne-
žinodami kur. Jaunesni vyrų
vengdami netekti gyvybės
dykai, telkiasi giriose kad
atsilyginti grobikams, kaip
pirmaus atsilgyndavo Vokie-
čių gestapistams.

Tie ką gyvena srčiau Prū-
sų sienos ar Palangos jūros
bando patekti užjūrin ar Prū-
sų pusėn. Bet stebėtina, na-
ziais lyg kooperuodami su bol-
ševikais, esą uždarę Vokietij-
jos sienas ir sau pasiglemžė
visus Lietuvių laivus ir valtis.

Lietuvių tauta kryžminė
ugnyje: tarpė Rusų kuio ir
Vokiško priekalo.

LIETUVOS PADANGĖS NAUJIENOS

Amerikos Lietuvių Informa-
cijos Centras (LAIC) iš
Newjorko mums praneša:

"Sovietai Lietuvoje nužū-
dė Kairėdorių Vyskupą Teo-
filų Matulionį, buvusi Vyriaus-
čių Lietuvos Kariuomenės ka-
pelioną ir 1935 metais lan-
kiusi Šiaurinės Amerikos lie-
tuvius.

Nužudė ar išvežė: Kauno
Arkivyskupą Juozapą Skvi-
rečą su padejėju vyskup' Vin-
centu Brizgiu, Vilniaus Arki-
vyskupą Padejėją Mečislovą
Reinį, Vilkaviškio vyskupą
Antaną Karosą su vyskupu
padejėju Vincentu Podolskiu
ir Panevėžio vyskupą Kazi-
mierą Paltaroką". Štai "pra-
ktiška", "sovietinė" religijos
laisvė!

Toliau Centras Informuoja:
"Dekanas Vidas Mironas bu-
vo tuojau nužudytas kai tik
rusai antru kartu užėmė Vil-
nių.

Vilniuje rasmerkti mirti vi-
si D ro Antano Garmaus.
Lietuvos Raudonojo Kryžiaus
Pirmininko, giminės, kuris
protestavo prieš rusų žiauru-
mus. Dr. Garmus yra social-
demokratas.

Mūsųje ties Šiauliais žuvo
4,700 civilinių gyventojų

Leliūnų, Maletų, Daugų ir
gretimųjų apylinkių gyventojai
veik visi išvežti Rusijon.

Rašo MIKLOVIS DAUKŠYS

Kalėdos -- Taikos Symbolis.

NUO REDAKCIJOS: Šio straipsnio autorius, gerb. Miklovis-Daukšys, mums atidengė vieną paslaptį... Mes esame matę jo straipsnius komunistinėje lietuvių spaudoje. Mes manėme, kad ir gerb. Miklovis-Daukšys bus pasulęs į šuntakius... Bet šis jo straipsnis mums parodo kad iš bendradarbiavo Lietuvos Nepriklausomybės priešų spaudoje tik, taip sakant, iš bėdos... Kol nebuvo pasirodžiusi LAISVOJI LIETUVA, tai Urugvajaus lietuvių kolonijoje ir nebuvo organizuotosios lietuvių visuomenės leidžiamos Lietuvai ištikimos ir nuosirdžiai jos nepriklausomybę ir laisvę ginančios spaudos. Tai spaudai užgimus, gerb. Miklovis-Daukšys pasireiškė visu lietuviu patrioto nuosirdumu ko jis laukia ir linki Lietuvai Taigį, gerb. Miklovis-Daukšys eina su Lietuvos Nepriklausomybės ir Laisvės Kovotojais. Tai tikrai malonu.

Kalėdos yra taikos ir ramybės šventė, bet tą ramybę, taiką ir meilę laimi tik geros valios žmonės. Ne ginklu, ne karu, bet tiesa ir teisingumu, žmogaus mylėjimu ir jo teisių gerbimu garantuojama tikroji taika.

Kalėdos! Oi, tas brangios, mielos Kalėdos! Jos jaudina mūsų širdį. Jos nukelia mus į tuos laiminguosius vaikystės-jaunystės metus, kai visi šeimos nariai, susirinkę laužėme plotkėles ir iš širdies linkėjome vieni kitiems geriausios laimės ir pasisekimų. Kokia tai tikrenybė jaudinanti nuotaiką buvo, kuomet susėdę prie prirento kūčių stalo prisimindavome tuos šeimos narius, kurie nebūdavo su mumis kartu...

Miela, gražu, o kartu ir labai gaila šiandien mums prisiminus apie savuosius ir tą taiką, kurios pas mus taip mažai. Prisimename kiekvienas, kaip anksti rytelį, giedant gaideliams, būriausioje ir važiavome bažnyčion ant Bernelio Misių.

Nors snigo sniegas, ūžė vėjai ir tvoros braskėjo nuo speigo, bet visi susikaupę susitelkę į roguotes gražių būrių traukiamas susėdę į bažnytelę dundėjome. Visas kelias gyvas, juda, mirga lyg begalinė karavanų eiseną. O bažnyčioje žvalkių žvakučių, visų nušvitę veidai, pakeltos širdys ir viskas iškilminga. O prie Betliejaus tvartelio, ten ištiesos minios, ypatingai vaikučių, trokštančių paskambinti varpeliu Gimusiam Kristui...

Ak, kaip gražios ir nepamirštinės tos mielos Kalėdos, kurias esame praleidę mūsų taip numylėtoje tėvynėje Lietuvoje. Na, o čia? Čia Kalėdos jau kitokios. Čia nėra to nuosirdaus

džiaugsmo. Nėra džiaugsmo to kurį esame patikę toje dainose apdainuotoje gražioje Nemuno šalyje.

Šiandien pasaulyje žvanga ginklai. Šiandien prie tvirtovių sugulę kariai ne apie taiką ar ramybę galvoja, bet apie kraują, dinamitą, sprogdimus, dujas ir kaukes...

Ir ištikrųjų, ar galėtų kas nors džiaugtis per šias Kalėdas tikroji nuosirdžiu džiaugsmu, žinant, kad milijonai vyrų ir moterų pasaulyje, tūkstančiai mūsų brolių ir sesučių Lietuvoje nesuvėnia tas brangias Kalėdas savo namuose, bet randasi kur tai tolimame Sibire, Marienburge ir kitur po žiurijų priešų letena ar skausmuose dūšaujantys ligoninėse, o jų šeimose skurdas ir ašaros.

Baisu darosi prisiminus Lietuvą. Joje šiandien slankioja išblyškę alkanųjų veidai, ištaktyti žuvusių kūnai, girdisi sužeistųjų dejavimai, matosi tremtiniai be jokios pastogės, tėvai netekę savo mylimų vaikų, žmonos vyrų, išgriauti miestai, paskandinti laivai ir visur girdisi kerštavimas. Todėl negali būti ramybės ir džiaugsmo pasaulyje, negali būti panaikintos dejonės ir pradžiugintas ašaruojantis žmonių veidas despotų kerštavimais.

Urugvajaus lietuvių kolonijoje taip pat nesutikimai, kritikos ir šmeižtai (Niekad nereikia maišyti kritikos su šmeižtu. Tai du visai skirtingi dalykai. Kritika bus ten, kur operuojama argumentais tikslu patarnauti tiesiai ir šviesiai, argumentuojant tokioje formoje, kad iš kritikos išeity ne savęs gyrimas, bet tam tikra "faktų paroda" kurią apžiūrėjusi skaitančioji visuomenė galėtų susidaryti kuo labiau tikslėsnę pažinimą apie kritikaciją dalyką. Šmeižtai dažniausia pasireiškia ten, kur stoka kultūros, kur nėra tolerancijos, kur viešpatuoja nesuvaldoma aistra suniekinti sau nepatinkamus asmenis, vieton suruošti faktų paradą — praveisti etišką kritiką. Tokioje nekultūringoje aplinkumoje ir rimta kritika vadinama šmeižtu. — Red.) Būkime geros valios Lietuvos sūnūs ir dukros, mylėkime tiesą, gerbkime žmogaus teises, gyvenkime vieningi kaip pavyzdingi vienos kultūringos tautos vaikai! Ne ginklais ir ne dantų griežimu mes nustebinsime pasaulį, bet savo žmoniškumu, lietuviškumu, kultūra ir Religija (Jei Tamsta, gerb. Miklovi, šį straipsnį būtumei įteikęs tam laikraščiui, kuriame bendradarbiauji, tai tikrųjų tikriausia jo redaktoriai būtų padarę iš jo bolševikišką agitaciją panaudodami Tamstos pavardę. Todėl, kad bolševikams religija yra pakenčiama tik toji, kurios priešakyje stovi popas ir rabinas. — Red.)

Mažas skaičius šiais metais nukabinės Kalėdų Eglutę žvakutėmis ir įvairiausiais blizgučiais (Nukleita į 27 tą puslapį)

AR ATSIMENI? AR MATAI?...

Ryto ūkanoje saulė staiga apāvietė žemę. Bet tai ne žemę, o žmonių lavonus saulutė apāvietė.

Ta žemė, tai mūsų mylimos Lietuvos žemė. Joje nebesinato daugiau galvijų bandų žaliuose paupiuose. Nebegieda daugiau veveršeliai kildami į žydrą Lietuvos padangę. Nebesigirdi daugiau skambios sienapiūvių dainos lankose.

Naciai ir bolševikai yra ten. Mirtis sekioja paskui juos. Jie išvijo gyventojus. Jie išskerdė galvijus. Jie nuklėjo lietuvių lavonais ir pačią Lietuvą žemele.

Lietuva, ar gi ne mūsų Tu esi? Ar gi tai mūsų tėveliai, broliai ir sesutės, kurie dirbo Tavo žemelę kurie vertė visus ūpytuotis ir juoktis laimės juoku, šiandien su terbomis priversti žygiuoti iš Lietuvos, savos žemelės? Ar gi tai juos daugu žautuvų buožėmis niekadėjai, kankina už spygliuotų vielų belaisvių stovyklose? Ar gi tai lietuvių, mūsų brolių, palikti sergantai ir niekeno neslaugomi seni tėveliai, moterys ir maži vaikeliai? ...

Lietuva, tevynė mūsų. Kiekvienas iš mūsų prisimenam Tavo Saulėtąs Dienas. Tuomet Tavo padangėje nesimatė dar mirtį nešančių bombonešių, Vytauto Parke tuomet dar orkestras grojo... Skaisčiosios lietuviatės vaikščiojo tarp gėlių ir dainelės dainavo.

Jonas, atvažiuojęs į Kauną, galvojo ką pasirinkti studijuoti: techniką ar filosofiją? Nonytė lankė konservatoriją ir rengėsi būti operos soliste. Vladas studijavo matematiką, Gražina medicina.

Bet štai okupantų divizijos peršliaužė Lietuvos pasienį. Jie buvo pasiruošę iš anksto. Mongolas žygiavo į Lietuvą per Varšuvą, Schultz ir Kurt per Klaipėdą... Kiekvienas jų žygiavo užkariauti pasaulį...

Tarp jų buvo studentų, prekybininkų, pramonininkų, filosofų, rašytojų, žurnalistų, kiauilių augintojų. Net ir asilų buvo... Juos visus lietuviai sutiko su gėlimis, sveikinimais... Na,

o jie? Jie išvogė auksinius laikrodžius iš lietuvių krautuvės. Jie išprievartavo tris lietuviutes, nes jos neturėjo kas jas apginti... Lietuvos kariuomenė jau buvo nuginkluota... To dėl jie dar ir lietuviškas knygas degino.

Iš Urugvajaus, iš Argentinos, iš Brazilijos, iš Kanados, iš visos Amerikos ir iš viso pasaulio mes žiūrime į Vytauto Parke esančius ūžuolus... Visi mes norime pamatyti Lietuvą... Ji yra gyva mūsų širdyse.

Jei mes kalbame su žemaičiu mes jaučiame kaip ūžia vėjai... Mūsų žvilgsnis ieško istorinės lietuvių galybės, mes matome horizonte Medvagalio kalną, mes vaikštomė po siauras Raseinių gatveles, mes grožimės gražiąja Dubysa...

Sakykite, tautiečiai, gal vertiau palikti tą Lietuvą? Juk koks čia biznis iš tos kovos: vienas tik vargas. Veiki, kankinėsi, naktimis nemėgi, daugiau skolų negu pajamų... Vienu žodžiu sakant, mirti nesinori, o vargti blogai...

Bet tie, kurie gyvena siela, širdimi, protu ir turi akis — tie mato kaip Lietuvoj pušys siūbuoja, kaip blaškosi debesys Lietuvos padangėje, kaip ežeruose ritasi lietuvių krauju nudažytos bangos...

Sakykite, tautiečiai, ar gi ne verta kovoti? Ar gi galima tylėti? Ar garbinga būti neprietelių spardomais vergais, laukiančiais kad saivaliaujanti satrapai padarytų mus «laimingais» mūsų pačių žemelėje?

Mes, kurie gyvename šiandien toli nuo Lietuvos ir toli nuo Europos, gyvename ramybėje savo namuose, pagalvokime apie tuos, kurie titaniškai kencia, kurie viską prarado.

Štai, žiūrėkite, ką sako

LIETUVOS POZEMIO PRANEŠIMAS

Sovietų antroji Lietuvos okupacija, kuri prasidėjo Svyrių miestelio Lietuvių skerdynėmis, esanti daug žiauresnė negu pirmoji (1940) okupacija. Kai Lietuviški kvislingai ir smurdai drabsto pasakas apie Nemuno Iventinį, apie milijono akrų žemės gražinimą Sovietų Lietuvos piliečiams, tai bolševikų šnipai siaučia be pasigalėjimo visame pagrobtaime Lietuvių krašte.

Štai dar ką bolševikai išgalvojo Lietuvos žmonių persekiojimui, kaip praneša Lietuvių «požemio» žinia gauta Amerikoje:

Enkavedistai okupuoję Lietuvos dalyje išdalino lakštus su penkiomis klausimais: (1) Kodėl pasilikai Lietuvoje kada Raudonoji Armija 1941 metais pasitraukė? (2) Ką veikei laike Vokiečių okupacijos? (3) Kaip padėdavai Vokiečiams? (4) Ar kokį sabotažą organizavai? (5) Pasakyk trijų liudininkų (saboterių) vardus.

Visi tokiu būdu apklausti žmonės kelioms dienoms praėjus apturėjo spalvuotus šaukimus: raudonos spalvos — į karo tarnybą; žalios spalvos — į darbo būrius, baltos — išdeportavimui iš Lietuvos. Tie asmenys kurie jo (Nukelta į 27-tą puslapį)

LIETUVIS URUGVAJUJE

ESAME NE VIENI

Didžiai gerb. "L.L." Redaktorium:

Urugvajaus Lietuvos Kultūros Draugijos leidžiamą žurnalą LAISVOJI LIETUVA pirmąjį numerį perskaiciau su pilnu atsidėjimu ir susidariau labai rimtą išpažį. Jame radau patriotiniai istorinį, vargų ir vilčių, meno ir jaunimo, juokų ir informacijų skyrius.

LAISVAJAI LIETUVAI nesvarbu politinės pažiūros. Jai terūpi vien Lietuvos Nepriklausomybę. Jame bendradarbiauja nuo kairiausio socialisto (išskyrus komunistus, kurie laisvės išsižadą) iki dešiniiausio kataliko. Tokios spaudos mūsų kolonijai senai reikėjo. Taigi kiekvieno lietuvių patrioto pareiga pritari ir remti.

Visa širdimi prie šio kilnaus darbo prisidėdamas, siunčiu pusantrą pezo prenumeratą ir \$ 5.00 paramą.

Reiškiu gilią pagarbą:

Kun. Lic. Stan. Grigaliūnas
Urugv. Liet. Kolonijos Kapelionas

Montevideo, 1944. XII. 15.

NUO RED.: Didžiai gerbiame mūsų kolonijos Kapelionui širdingai dėkojame už tokį beašališką LAISVOSIOS LIETUVOS įvertinimą ir parėmimą. Tas mus padrąsina ir suteikia vilčių, kad veikloje už Lietuvos Nepriklausomybę atsisar vis daugiau ir daugiau kilnios sielos gerbiamų tautiečių, kurie nuosirdžiai prisidės prie mums visiems lietuviams taip labai būtinos garbingos kovos už mūsų mylimos gimtinės išlaisvinimą.

Tautiečiai, visi privalome pagalvoti dabar pat: ką pasakysi paklaustas: ką veikiai kuo met tavo gimtoji šalė? Lietuva skaudžiai kentėjo sunkiai vilkdoma žiaurų okupantų jungą?

KALĖDOS — TAIKOS SIMBOLIS

(Atkelta iš 25-to puslapio)

Čiais tas priešistorinės medžių šakelės, kurių viršūnėje mairysis toji nepaprasta žvaigždėlė erdvėje. Nepaprasta ta Oriono žvaigždė mums liudija, jog visos žvaigždės sukurtos iš tų pačių (Z-Red) elementų, kaip ir žemė, ant kurios mes gyvename ir ant kurios išvysime kultūričių šalėje suruoštą Kūčių naktį Kalėdų Eglutę. Tai tikrai malonus vienybėje susibūrimas nuosirdžiai už Lietuvos Nepriklausomybę ir laisvę kovojančių tautiečių.

Jau mes iš pasakojimų žinome, kad vienybė-galybė. Iš tos galybės ir žurnalas LAISVOJI LIETUVA gimė. Jis yra kelrodys, kuris nušviečia tiesą ir rodo kelią.

LAISVOJI LIETUVA

LANKĖSI SVETYS IS FRAY BENTOS

Gruodžio 9 d. m. LAISVOSIOS LIETUVOS Redakcijoje linkėsi mriampoliškis gerb. Jonas Laukaitis, atvažiuavęs iš Lietuvos 1929 metais, 16 metų jau turi išdirbęs Fray Bentos frigorifike "Ang'o". Malonu, kad tas mūsų tautietis užima atsakingą vedėjo—kapatno vietą. Kartu su Laukaitiu dar dirba šie mūsų gerbiami tautiečiai: Karulis Liaudanskis, Antanas Balčikonis (taipgi kapatnzas), Juozas Galvelis, Kaspars Valbonas, kurtiembrė kapatnzas Bronius Valenta (kuris greitai laiku ketina sukurti lietuvišką šeimą su viena Argentinos lietuvaite). Kartu su šiais tautiečiais gyvena dar septyntas, tai Jonas Putinskas, sunkiai sužeistas darbe. Jis gaunas pensijų sumoje \$ 57. 80 urugvajaus, o dabar rūpinasi išgauti jam teisingai priklausomą senatvės apdraudą—jubiloną.

Gerb. J. Laukaitis, praleidęs kartu kelias valandas su kultūriečiais, pareiškė, kad visi Fray Bentos lietuviai gražiai sugyvena ir yra ištikimi Lietuvai; jie būtinai labai patenkinti žurnalu LAISVOJI LIETUVA, kurio kelis egzempliorius išsivežė užtikrindamas, jog visi fraibentiskiai tikrai būsą nuolatiniiais skaitytojais.

Tenka apsidžiaugti, kad Fray Bentos lietuviai labai vieningi, gražiai sugyvena tarpusavyje ir turi įsigytį gerai apmokamas vietas.

SERGA

Jonas Bikelis sunkiai susižeidęs prie mūsų griovimo, tapo paguldytas Vilardebė ligoninėje. Žmoniškas reikalavimai, kad pažistamieji aplankyti šį nelaimės ištiktą tautietį.

Kur galima praleisti linksmai liuoslaiki

Mūsų tautietis, gerb. Petras Žukelis turi atidarys RECREO, gretimas savo kino "CINE SELECTO", calle Grecia, Cerroje.

Pastebėtina, kad po atviru dangumi yra duodamos ir programos, susidedančios iš dainų, su gitarų akompanimentu, monologų, komiškų kvakalkelių ir kitokių margumų.

Du argumenta rekomenduoja praleisti laiką šiame rekrejuje: 1) atviras oras teigiamai veikia žmogaus sveikatą ir 2) dainos, muzika, monologai ir deklamacijos turi ir savo meniskąją vertę, taipgi gerą darančią psichiniame mūsų gyvenime.

Recreo atidarytas šeštadieniais, sekmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais iki 24 val.

Puslapis 27

Tavo Syvenimas Prasideda Rytoj...

NENUGALIMOJI AMERIKA

Europos Konfederacijos, arba Sovietų Europos Valstybių Sąjungos klausimas, yra iš esmės ne dabartinio karo. Tą klausimą išsėdė žymūs prancūzų diplomatas ir politikas Briano, kuris jau yra miręs. Toji Briano iniciatyva suorganizuoti šv. Europos Valstybių Sąjungą, daugelio buvo suprasta, kaip jėgos organizavimas prieš Šiaurinę Ameriką.

Bet kodėl?

Ieškant atsakymo į šį klausimą, nesunku pastebėti, jog naujais ir senais Europos reaktoriais pamatė, kad norint turėti įtakos pasaulyje, nelėngviai tenka atsizadėti smurtaujančios jėgos. Jie gerai pamatė ir vis labiau pamatys, kad nešdamas pasauliui LAISVĖ IR TOLERANCIJĄ daug toliau nueisi, negu žvangindamas ginklus.

Iki šiol ir yra žinomi tik du būdai įsigijimui įtakos. Pirmas būdas, tai su ginkluotos jėgos pagalba. Antras būdas, tai kapitalų pagalba bei nevertinamos ekonominės ir finansinės politikos dėka. Vienu ir kitu atveju einama prie to paties tikslo, būtent: savo šalies gerovės pagerinimo, naujų rinkų savo gaminiams ar žaliavai ieškojimo ir savo galios tarptautinėje arenoje praplėtimo.

Nesukysiu, kad ieškojimas įtakos pasaulyje pacifistiniu būdu parem humanistikomis idėjomis. Tas ieškojimas, aišku, turi humanizmo požymį, bet taip pat turi ir sveikų apsilavinimų. Karjuojant — lūmėsi ar ne — turėsi didelių materialiu nuostolių. Tada aiškiai įrodė 1914-18 metų karas, dar daugiau įrodys dabartinis. Ar trasis, humaniškas, būdas, įtakos įsigijimui bus daug plačiau vartojamas ateityje negu pirmas, smurtaujančios jėgos būdas.

Bet kuri didelė, kapitalinga

Rašo

Anastazas - Daugerutis

ir gerai organizuota valstybė be ginklo galų įsigyti įtakos pasaulyje. Tatal parodo Amerika.

Iki 1890 metų Šiaurinė Amerika skelbė, kad išorinis pasaulis ir jo politika, kiek tai tiesioginiai amerikiečių neličia, visai nerūpi. Pačių amerikiečių didelis kraštas, pilnas visokiųjų turtų, visiems norintiems dirbti patalaidu užtektinai darbo. Be kaučuko ir šilko Šiaurinės Amerikos daugiau niekas ir nevalgino. Apie tariamą įtakos pasaulyje buvo nusieta amerikiečiai sau galvos nekvairinti.

Tokius amerikiečių nusistatymus, kad nėra reikalo užkariauti pasaulyje simpatijų, buvo klaidingas ir kaip tokius jis turėjo būti pakeistas, kas ir buvo padaryta XIX-jo šimtmečio pabaigoje, pakeičiant savo politinės galres išorinio pasaulio atžvilgiu. Pirmiausia tatal pasireiškė pasaulio priėmimu, o ne atmetimu. Pačios Amerikos ekonominė plėtotė pasireiškė dideliais šuoliais pirmyn dėka gausios imigracijos, o ne izoliacijos. Gi vadovybėje pasižymėjo ne durtuvos, (ne Stalinas, ne Hitleris) ne diktatorius, bet LAISVĖ IR TOLERANCIJA.

Trumpa Sovietų Amerikos Valstybių atsiradimo istorija

Šiaurinė Amerikos žemyno dalis su vidutiniu ir karštu klimatu pradėta kolonizuoti XVII šimtmetyje anglų ir olandų. Jie, dėl savo įsitikinimų persikiojami, buvo priversti skirtis su savo tėvynėmis, kad apsaugotų gyvybę ir turtą. Anglijos kolonijos ilgainiui tiek sustiprėjo, kad nutarė neklusyti Londono vyriausybės įsakymų ir suvaržymų. 1775 metais prasi-

dėjo sukilimas, o kitų metų liepos 4 dieną trylika atskirų kolonijų pasiskelbė savo nepriklausomą nuo Anglijos valstybę. Sovietų Amerikos Valstybių vardu. Po pasiskelkusio šv. Am. Valstybių karo, kur amerikiečiams vadovavo Washingtonas ir jiems pedėjo prancūzai. Anglija buvo priversta nusileisti ir 1783 metais liepos 3 dieną pripažino amerikiečių iškovotą nepriklausomybę. Gyventojų skaičius, taikos sudarymo metu buvęs tik apie 3 milijonus, šiandien pasiekė 133 milijonus, gausios iš visų pasaulio šalių imigracijos dėka. Atvykstantieji čia rado nei darbo ir daunos, bet ir būtiną dalyką normaliam žmogaus gyvenimui ir pažangai — LAISVĖ IR TOLERANCIJA.

Sovietų Amerikos Valstybių kaiministėje buvo visa eilė nusilpusios Ispanijos kolonijų, kurių reikėmė ir strateginiu ir ekonominiu atžvilgiu jau apie 1880 m. buvo įvertinta, o 1914-18 metų karas visiškai patvirtino. Svarbu ir tai, kad kolonijų gyventojai ne: oėjo ilgai likti Ispanijos priespaudoje, jie dažnai sukildavo prieš savo pavergeius. Šv. Am. valstybės 1898 metais padėjo toms kolonijoms išsilaisvinti, tuomi įgydamos tos kolonijose daug įtakos. Tos išsilaisvintos kolonijos, pasiskelbusios respublikomis, (Cuba, Porto-Rico, Panama, Haiti Dominico resp. ir kit.) šiandien naudojami kur kas platesnėmis teisėmis ir daug didesne laisve, negu Autonominės Sovietų Sąjungos Respublikos, nors vietoj silpno Madrido yra gausios, faktiškai, stiprų kaip liūtų Washingtoną.

Kitoje laidoje pakalbėsime apie šv. Am. Valstybių vaidmenį 1914-18 metų karo metu Europai, o taip pat Europos vaidmenį šv. Amerikos Valstybėms.

Kaip gyvena ir veikia mūsų broliai Amerikos šiaurėje

KLEVELANDO LIETUVIAI

Klevelando (Cleveland) mieste yra pusėtinai daug sodų. Maždaug prieš 20 metų Klevelando miesto savivaldybė (Municip'o) sumanė steigti pasižymėjusių asmenų ir tautų darželius.

Pirmas toks darželis buvo įrengtas rašytojui Shakespearo pagerbii.

1929 metais lietuviai suskalo įsteigti ir savo lietuvių tautinį darželį.

To lietuvių tautinio darželio sumanytojais buvo K. S. Karpus, J. Brazys ir Povilas Šukys. Lietuvių darželio įsteigimui jie pirmieji sudėjo aukų.

Miesto majoras (Intendentas) šių lietuvių visuomenės veikėjų sumanytą nuosirdžiai parėmė ir, regis, tam tikslui paskyrė 20 tūkstančių dolerių.

Dabar jau tas LIETUVIŲ KULTŪROS DARŽELIS galutinai sutvarkytas. Jis taip gražiai ir skoningai sutvarkytas, kad daug kas juo gėrisi.

Pažymėtina, kad be lietuvių, Clevelande turi dar apie 17 tautų tokius savo tautinius darželius. Kadangi Clevelando intendentas (Meras) visą laiką lietuviams rodė didelio palankumo, tai, vuomet dar mūsų mylima Lietuva buvo nepriklausoma ir laisva nuo bolševikų ir nacių okupacijos, Palangos miesto savivaldybė jam nepirkė dovaną — gintarinę rašalinę. Ši dovana Draugijos Užsienių Lietuviams Remti buvo nugabenta į Clevelandą ir lietuviai K. S. Karpus, panelė Kazlauskaitė, Jonas Brazuskas, M. Miščūkienė ir Dr. J. Kemėsis tą dovaną įteikė Clevelando Intendentui.

Šia proga, gerb. K. S. Kar-

pius Clevelando Intendentui Burton, kartu su dovanomis, įteikė raštą apie Lietuvos gintarą ir legendą apie Jūratę ir Kastytį. Ponas Intendentas lietuvių dovaną labai apsidžiaugė. Jis pasižadėjo ir ateityje lietuvių tautos garbės ir teisių nepamiršti. Dar įdomu ir tas, kad Clevelando Intendentas turi ir žemės iš Lietuvos, paimitos iš Birutės kalno Palangoje.

1936 metais įvyko Amerikos 1914-18 metų karo dalyvių legionierių kongresas. Šio kongreso proga Šiaurinės Amerikos legionieriai kreipėsi į tų metų kare dalyvavusias tautas, kad jos atsiųstų po vieną kareivišką savo žemės pėdą. Iš šios visų kraštų gautos žemės buvo supiltas TAUTŲ TAIKOS KALNELIS.

Taigi, anapus Atlanto vandenyno, tolimame, bet viso pasaulio lietuviams artimame Clevelande, kur gyvena mūsų broliai lietuviai, yra iš Birutės kalno, tautų vieningumui pabrėžti, nugabenta lietuviško sios žemės pėda.

P. L.

AMERICOS LIETUVIŲ TARYBOS TELEGRAMA PREZIDENTUI DĖL BOLŠEVIKŲ TERORO LIETUVOJE

Telegamos turinys lietuviškai:
Vėliausios žinios iš Švedijos rodo kad vokiečių ir rusų rankomis Lietuvoje yra varomas baisus teroras, žmonių trėmimas ir naikinimas. Švediją pasiekę Lietuvos pabėgėliai šaukia tuojautines pagalboms nelaimingiems Pabaltčio žmonėms, nekaltoms vokiečių ir rusų aukoms. Nežiūrint savo iškilmingų prižadų, rusų

karo vadovybė okupuotose arba taip vadinamoje «išlaisvintoje» Lietuvos dalyse tęsia masinį likusių gyventojų naikinimą. Pabėgėliai savo akimis yra matę, kaip žmonės yra žudomi, urmu tremiami, o kiti žudosi. Dėl šių sovietiskų represijų, tokiuose miestuose kaip Vilkaviškis, Utena, Šiauliai, Kuršėnai ir kiti jau nebeliko lietuvių gyventojų. Patvirtintos žinios praneša apie žiaurius Sovietų įstatymus, apie kolchozų atstatymą, apie masinį privačios nuosavybės atiminėjimą. Sprendžiamas Jungtinių Valstijų ir, jei galima, Didžiosios Britanijos veiksmas darosi būtinais reikalingas, jei jau ne dėl ko kita, tai nors žmoniškumų dėlei. Mes šaukiame į Tamsią, ponas Prezidentė, apsvarstyti, kaip būtų galima apsaugoti pabaltčio žmonių gyvybę, pagrįdines žmogaus teises, laisvę ir savistovumą, ir imtis tuojaus priemonių, kad apsaugoti tuos žmones nuo visiško išnaikinimo.

Pasirašo Amerikos Lietuvų Tarybos Vyklodamasai Komitetas:

Leonardas Simutis, Pirmininkas.

Dr. Pius Grigaitis, Sekretarijus ir M. Vaidila.

Sitos telegramos tekstą Amerikos Lietuvų Informacijų Centras išsiuntinėjo visiems kongresmanams, senatoriams, gubernatoriams, majorams, valdžios istaigoms, radijo komentatoriams didesnių laikraščių redaktoriams, korespondentams ir kitiems amerikiečių visuomenės veikėjams.

Linksmas Kampelis

.....
 Atsargiai, bo
 [sivels į plau-
 kus!...

UTENA DARO STEBŪKLUS ...

Šikšnuosparnių organas iš Desgraciados pa-duodamas "Keletas žinių apie Utenos miestą" rašo, kad esant ten naciams, žmonės bu- vę vieni išsaudyti, kiti išbėgioję, o gyvuliai ir kitas turtas buvęs nacių išvoktas. Šitaip drep- telėję naciams, šikšnuosparniai tuojuos pradė- jo girti save:

—Bet, jau už mėnesio laiko,—sako šiks- nuosparniai,—pas Utenos Tarybos komiteto vice—pirmininę Puteikytę nuolat ėjo ir va- žiavo valstiečiai su dovanomis sužeistiems raudonarmiečiams ir karininkams. Jie nešė ir vežė kiaušinius, vištas, pieną, smetoną, sviestą ir kitus ūkio produktus. Visa tai Utenoje atliktą per vieną mėnesį".

Matote, per vieną mėnesį bolševikai Uteno- je "priaugino" ūkininkų, kurie "nešė ir vežė raudonarmiečiams kiaušinius, vištas, pieną, smetoną, sviestą ir kitus ūkio produktus".

Klausimai: ar gali per mėnesį užaugti žmo- gus, kuris "neštų ir vežtų"? Ar gali per vi- ną mėnesį užaugti vištą, kuri dėtų kiaušinius? Ar iš vieno mėnesio telyčios pieno gali būti smetonos ir sviesto, kuris būtų gardus ir mai- stingas sergantiems raudonarmiečiams?

Mes tikime, kad naciai Utenoje išnaikino ne tik gyvulius ir paukščius, bet taip pat ir žmo- nes. Bet kas gali patikėti, kad bolševikai Ute- noje po tokios nacių pavėtrės galėjo padaryti dar iki šiol negirdėtus stebūklus?..

(Iš šikšnuosparnių organo Nr. 23 (229))

LIETUVOJ DABAR DAINUOJA ...

Ach ty Litva, ty moja,
 Aš tave myluoju.
 Kas nuo frico paliko,
 Kaip sluota išluoju.

Ach ty Litva, ty moja
 Niekš nebedainuoja,
 Proletarai ir buožės.
 Puspilkiai dejuoja.

Ach ty Litva, ty moja,
 Liubiezna tėvynė,
 Kartą Hitleris, o du kart Stalinas,
 Tave vėl apgynė.

Dainuoja pirmas šikšnuosparnis iš kairės į deš.

Puslapis 30

AR AŠ TAU NESAKIAU...

Ar aš tau nesakiau, broleli,
 Kaip Lietuva "pirmyn" davė žingsnelį?
 Tenais dabar "favorščių" gimtinė,
 Sako, mat, respublika sovietinė.

Ten "matuški" vaikus liūliuoja,
 Ruskas dainušką jiems dainuoja...
 Naikina Baltijos šaleles,
 Migdo mažasias tautteles.

Lietuviai, latviai ir estai,
 Turi būti stalinistai.
 Gauna pagaslovyt Staliną,
 Kuris viską nualina.

Nešioja raudonas rubaškas,
 Vietoj aukso bumaškos.
 Ir blauna "ei uchnem, razlūką"
 Šoka su kirkyzais kazoką.

Gyvent tikrai ten malonu,
 Sau su mongolu geltonu,
 Gyvent ten linksmu, kaip rojuj,
 Kai neliko batų ant kojų.

Lietuvos kraštas dabar āvarus,
 Visi turi komisarus.
 Stalino himną traukia
 Ir kakton kulkos susilaukia.

AR IŠSIĖMET KNYGUTĘ?

Tautiečiai! Kurie jau galutina! esate prara- dę viltį matyti dar kartą Lietuvą Nepriklauso- ma, tai pasiskubinkite kuo greičiausiai išsiimti iš Desgraciados Lietuvos "traidoriaus" kny- gutę.

Liubiezna matka! Išsiimk ir tų «traidorkos» knygutę, bo tai didelis honoras patekti į pir- muosius "traidorių" sąrašus. O kurie ir kurios jau turite, tai tuos ir tas maskoliškai sveikina šikšnuosparniai iš Desgraciados, nekantriai laukdami iš jūsų laiškų pasiuntimui į sovietiją, ale pilnų laiškų (su pinigais arba su lašinėlais), ba šikšnuosparniai tairgi turį palesti, negi skraidys tuščiais estomagais?

KLAUSIMAS:

Kokioj šalyje vienas ponas pasidarė maršalu, niekad nebuvo kariškiu nei darbininku?

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIS URUGVAJUJE

LAISVOSIOS LIETUVOS Administratorius Argentinoj

LAISVOSIOS LIETUVOS Administratorius, gerb. Juozas Babilius gruodžio 16 d. š. m. išvyko į Argentiną. Išvyko ne turistinis, bet grynai spaudos reikalais, taigi jo misija kur kas bus sunkesnė, negu turisto saulėtame plažėje. Babilius yra įsipareigavęs surasti žurnalui LAISVOJI LIETUVA skaitytojų ir bendradarbių nemažoje Argentinos lietuvių kolonijoje. Jis stengsis pasimatyti su gerbiamųjų Argentinos lietuvių organizacijų vadovybėmis, su spaudos ir visuomenės darbuotojais, su lietuviams pramoniniškais ir prekybininkais ir su kiek galima daugiau gerbiamųjų tautiečių, nuosirdžiai stovinčių už visišką Lietuvos Nepriklausomybę.

Išvyko mūsų žurnalo Administratorius į Argentiną skatinamas grynai nuosirdaus pasiūlytumo mūsų tautai. Todėl ir kelionės išlaidas, kurias sudaro kelionė į abu galus ir kitokios išlaidos, sutiko apmokėti iš savo sunkiai uždirbtų centų, kad tik tuomi palengvintus organizacijai, kuri leidžia žurnalą, ir panašius bendrą veikimą už Lietuvos Nepriklausomybę Argentinos ir Urugvajaus lietuvių kolonijose.

LAISVOSIOS LIETUVOS Administratorius išbus Argentinoje apie porą savaičių. Nuolatine apsisvajimo vieta tam laikui pasirinko gerb. Jurgio Graibius šeimą, calle Pergamino 685, Sarandí, F. C. S. Visų didžiai gerbiamųjų LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ Argentinoje maloniai prašome neatsakyti padėti LAISVOSIOS LIETUVOS Administratoriui tiek, kiek yra brangus jums Lietuvos Nepriklausomybės idealas ir kilnios sielos tautiečių pasiaukojimas tam idealui.

Progresuojanti moksleivija

Gerb. Stasio Tamošiūno šeima

“L. L.” bendradarbis ir uolus kultūristas, Pranas Tamošiūnas, kurio straipsnis “Pabuskai Jaunimė!”, tilpęs pereinamojo žurnalo laidoje, išaukė visuomenėje pasigerėjimą, baigė liceo ir sekančiais moko metais pradės laikyti Priuošiamąjį Universitetą – Universidad Preparatorio, pasirinkdamas medicinos mokslą. Jaunesnysis Pranuko broliukas Stasys perėjo į trečiąją liceo klasę. Tai nuopelnas jų tėvelių kurie gražiai auklėdami savo vaikus sugebėjo dar užgyventi gražią mūrinio namo nuosavybę, kurioje randasi jų užlaikoma komedija. Kad vaikai baigtų aukštąjį mokslą ir būtų rimtai pasiruošusiais mūsų visuomeninio bei kultūrinio veikimo darbuotojais, idealistiškai atsidavusiais Lietuvai, yra labai užgirtinas.

Gerb. PRANO VIKONIO šeima

Vikonų sūnus Ottas, baigdamas vos 13 metų, be egzaminų perėjo į trečiąją gimnazijos klasę. Ottukas yra jauniausias savoje klaseje mokyns, todėl labai sveikintinas už pastangas, tuo labiau, kuomet likimas jam yra skyres būti ne vien tauriu moksleiviu, bet taip pat ir nepamainomu darbininku namų apyvokos darbuose. Gi jo 7 metų sesutė Diana, su pagyrimu tapo perleista į antąjį pradinės mokyklos skyrių. Abu Vikoniukai yra gimę Urugvajuje, šias mokslo metų atostogas yra numatę sunaudoti kalbų mokymuisi.

Sausio mėn. LAISVOSIOS LIETUVOS laidoje tilps straipsnis apie humanitarinius mokslus—Kot'ias kalbas labiausiai patartina mokytis, skirtas visos lietuvių moksleivijos garbei.

Kitokios Kolonijos Naujienos

Susikūrė lietuviška šeima

Gruodžio 2 d. š. m. įvyko Vladutės Trakimaitės ir Prano Bandzevičiaus vestuvės, dalyvaujant jaunavedžių gimėnėm, artimesiems draugams ir kaimynams. Matėsi Ignas Kaluževičius su žmona ir gražiai auklėjama vienturčių sūneliu, gyvenančiu ant gražaus nuosavos žemės ūkie, K. Drobnickas su žmona ir dūklėlėmis, Pranas Totulas su žmona, panelė Baršytė ir kt. prie geros gerb. N. Budreikos muzikos šokdami, lietuviškai dainuodami, vaisindamėsi ir linkėdami jaunavedžiams laimingo šeimyninio gyvenimo. — Buvęs

Linksmą Gegužinę

Gruodžio 17 d. š. m. įvyko Peñarol srityje, linkma gegužinė, kurią suruošė lietuvių katalikai. Dalyvavo gražus tautiečių būrelis. Miškas, kuriame įvyko toji gegužinė yra graži vieta tam tikslui. Per jį čurlena mažas upelis tarp gluosnių ir pažūsenų bepinas romantiškas iluzijas. Šalia miško stovi maža bužinėčia pastatyta vieno pasiturinčio kataliko belgo lėšomis, kurio nuosavybe yra minėtas miškas ir ten pat esantis audimo fabrikaas — fabrica de jidos. Girdėjosi Lietuvos Himno ir lietuviškų dainų gražus skambėjimas, o taip pat sukintinis ir bendrai lietuvių šokiai. — Buvęs.

Pirmyn, kuomet negalima!...

LAISVOSIOS LIETUVOS pirmieji prenermeratoriai ir remėjai:

Kazys Vilkas, Kun. Lie. Stan. Grigaliūnas (ir \$ 5 00 paramos), Alfonsas Bartasiūnas (ir 5 00 paramos) Stasys Tamošiūnas (ir \$ 1 00 paramos), Edvardas Jusys (ir \$ 0 50 paramos), Petras Evolvuckas, Jonas Ščenulevičius, Juozas Dorelis, Adolfas Kaušinis, Antanas Liūdžiūsis, Stasys Makaveckas, Alfonsas Guoda, Juozas Mineika, Bohis Laucius, Juozas Ūza, (Bus daugiau)

Paremk tuos, kurie verti paramos

Restoranas ir Pensionas
GRAN BRETAÑA

JUOZAS RAMONAS
Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvažiuojantiems iš Argentinos. Sveikas valgis. Švarios lovos pavilniam ir erdvūs kambariai šeimynoms.

JUAN CARLOS GÓMEZ 1266 Tel. 8-39-05

Foto Arte "ESBA"

Čia ir lietuviai fotografuojasi visuomet.

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

RUBU SIUVYKLA

JUOZAS MIKALAJUNAS
Savininkas

Gobernador del Pino 4511 LA TEJA
MONTEVIDEO

Mueblería y Colchonería
"LA FORTALEZA"

E. BARAVIKAS
Savininkas

Didelis visokių meblų pasirinkimas. Perdurbami—colchones—čiūžiniai—ir pristatomi į namus. Visokių markių radijo aparatai; pigūs ir su lengvais išsimokėjimais.

Av. CARLOS M. RAMIREZ 651,
esq. Carlos Tallier Tel: 22 50-32 LA TEJA

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico.
Aluminio y Herrajes en General.

Sección Mecánica y Estampados.
Matrices de Todas Clases.
Y Para Toda Industria.

EDUARDO JUSYS

Molíno de Raffo 475-
Teléfono 22-55-05.

MONTEVIDEO

IMPER

GARINĖ RUBU VALYKLA

Rūbų išvalymas sulgiu "Duplex" sistema. Šermenų rūbai. Dažymas ir reformavimas skrybelių ir kostiumų. Nematomas užėdymas skylių bei perplėsimų. Lietuviams nuolaida: tik \$1.50 kostiumo išvalymas ir išrosymas.

Centralinis Namas:

calle EJIDO 1241 Tel. 91-9-10

skyrius ir dirbtuvės:
Avda. BRASIL 3092 MONTEVIDEO

JOYERIA ORIENTAL

DALMIRO BORSANI
Savininkas

Parduoda laikrodžius, kiedus brangakmenis, fantazijas, auksu išdirbtinius su įrašais vardų Taiso laikrodžius ir papuošalus.

SARANDI 644 - MONTEVIDEO - Tel. 8-05-92

BODEGA Y VIÑEDOS

de VALENTIN CARNE e HIJO

VINO NATURAL

Redención Melilla — Tel. 22-00-35

AR ŽINOTE KĄ RAŠO

"KELEIVIS"

AR ŽINOTE, kodėl vieni jį giria, kiti keikia, bet visi mėgstasij skaityti?

"KELEIVIS" žmonės mėgsta dėl to, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybę skelbti. Žmonių mulkingojo ir apgavikus jįsi lupa be jokio pasigallėjimo.

Be to, lame rasi visokių patarimų, pamoklimumų gražių eilių, įdomių paveikslų ir žinių iš viso pasaulio.

Kainuoja tik \$2.50 metams.
Adresas toks:

"KELEIVIS"

636 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.